

Naïeve architectuur of het poëtisch zelfdoen of de materie die meer psychologisch dan constructief is

Manke Fils Museum:

adres: Museumstraat, Asse, België

Eigenhandig gebouwd gedurende vele jaren door 'Manke Fil' na zijn dood verkocht en afgebroken om er bouwrijp terrein van te maken, alleen de naam van de straat verwijst naar wat er eens geweest is.

In een samenleving waar alles wordt uiteengerafeld, logisch gemaakt, begrijpbaar en mededeelbaar, veroorloven deskundigen zich het ingewikkelde van velerlei gebieden, in 't biezonder van wat ons omringt, tot te eenvoudige eenduidigheid te herleiden.

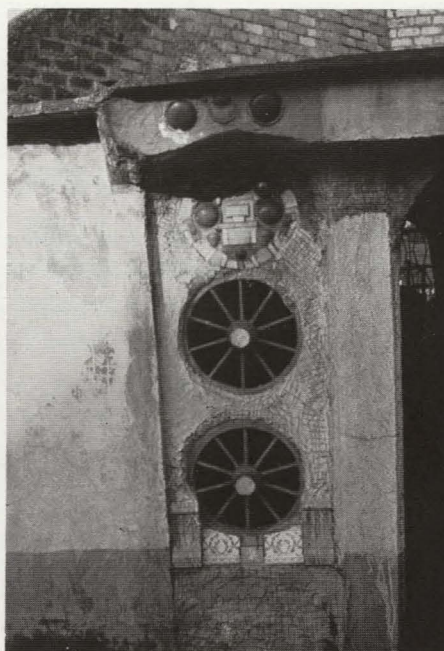
Onze omgeving wordt sinds de eeuwwisseling ge-, her-, verbouwd volgens bepaalde normen van hygiëne, gelijkheid en waarheid: hygiëne eerder dan comfort, democratische eenvormigheid eerder dan verandering en individualiteit, waarheid van materiaal eerder dan fantasie.

'Deze simplistische grondprincipen verwerklijken in onze omgeving hun negatieve inhouden: preutsheid, anonimiteit, spirituele steriliteit.' ('How to use technology', Jeff Nutall)

Wonen, thuiszijn wordt vereenvoudigd tot huisvesten, de omgeving tot versplinterd gebied: industriegebied, woongebied, recreatiegebied, autobaan, voetpad, straat, verkeerslicht, zebepad, huis, voordeur, hal, raam, living, eethoek, keuken, trap, slaapkamer, kinderkamer enz., enz. Wetgeving, voorschriften, bepalingen, gewoontes, bewindvoering, kortom het zogenoemde algemeen belang, het belang van allen binnen het bestel van enkelen, verzekeren de ononderbroken samenhang van deze te eenvoudige deskundigheid.

Een wereld van volwassen mannen wint het van de fantastische wereld van het ingewikkeld-onlogische van niet-volwassenen.

Want inderdaad, wat buiten het normale minimum valt wordt als buitengewoon aangezien. Zo ook is de naïeve architectuur, de omgeving van

de minder geremde zelfdoener, speciaal en anders, omdat zij niet beantwoordt aan de normen die men bij iedereen tracht terug te vinden. Naïeve architectuur heeft geen normen. De maker maakt zijn eigen omgeving, zichzelf waar. Het is geen architectuur van toekomstprofeten, geen recept voor anderen.

Anderen kunnen haar alleen ongewoon, onherkenbaar, merkwaardig en vooral bezienswaardig vinden. Ze is eenmalig, bestaat en houdt op met haar maker-bewoner. Ze kan opgenomen worden in het systeem, alhoewel ze er niet in thuishoort, maar verliest dan haar inhoudelijke waarden door gebrek aan beleving.

Men zou haar als monument kunnen classeren, daar zou men minstens mee kunnen aanvangen: bijgaand voorbeeld werd afgebroken. Zij is 'alleen maar' een antwoord op de eigen geschakeerde alledaagse complexiteit: een dialoog met het onoverzichtelijke, onvatbare, niet-te-vereenvoudigen eigen.

Er zijn hiervan heel wat voorbeelden te vinden, rijk-genuanceerde, zelfgemaakte paleizen, musea, woningen, buitenhuizen, krakerswoningen, achterkantjes, duivenhokken, maar zeker vormen ze geen krachtige tegen-cultuur. Ze zijn ongeordend, onsamenhangend en als zodanig bijzonder kwetsbaar, maar toch onuitroeibaar, omdat mensen altijd in het leven extase, genot en opwinding zullen verwachten en omdat mensen steeds de energie zullen willen opbrengen om dit te verwerkelijken. Er zijn geen normen voor deze meerduidelijk-begrijpbare complexiteit. Er bestaat geen objectieve ontledingsnorm, noch een ontwerpmethodie voor het maken van je huis: je eigen bos van psychologische complexiteit. Er is alleen de eigen subjectieve werkwijze van de doe-het-zelver'.

'Don't follow leaders, watch parking meters.' Bob Dylan
(Volg geen leiders, maar let op parkeermeters)

Bob Van Reeth
Architect

Facteur Cheval (1836-1924): 'Le Palais idéal' (1879-1912) te Hauterives (Drôme) France.

'Voorbijganger; al wat je ziet, is het werk van een boer'.

'1879-1912: 10.000 dagen - 93.000 uren - 33 jaren uitproberen.'

Kindertekening van Anneleen (7 jaar):
'mijn huis, mijn aangezicht'

'I ain't lookin to compete with you
beat or cheat or mistreat you
simplify you, classify you
deny, defy or crucify you...

.....
I ain't lookin for you to feel like me
see like me or be like me'

'Ik ben er niet op uit om met jou te wedijveren
Je te overtreffen, je te bedriegen of je verkeerd te behandelen
noch om je te vereenvoudigen, te rangschikken, te verloochenen,
uit te dagen of te kruisigen...

.....
ik ben er niet op uit dat je zou voelen
zoals ik, zien zoals ik of zijn zoals ik.'

(Uit: 'All I really want to do' Bob Dylan, 1964)

